

USNESENÍ EVROPSKÉHO PARLAMENTU (EU) 2021/1663

ze dne 29. dubna 2021

obsahující připomínky, které jsou nedílnou součástí rozhodnutí o udělení absolutoria za plnění rozpočtu společného podniku SESAR na rozpočtový rok 2019

EVROPSKÝ PARLAMENT,

- s ohledem na své rozhodnutí o udělení absolutoria za plnění rozpočtu společného podniku SESAR na rozpočtový rok 2019,
 - s ohledem na článek 100 a přílohu V jednacího řádu,
 - s ohledem na stanovisko Výboru pro dopravu a cestovní ruch,
 - s ohledem na zprávu Výboru pro rozpočtovou kontrolu (A9-0106/2021),
- A. vzhledem k tomu, že společný podnik SESAR (dále jen „společný podnik“) byl založen v únoru 2007 nařízením Rady (ES) č. 219/2007 ⁽¹⁾, aby řídil výzkumný program uspořádání letového provozu jednotného evropského nebe (SESAR), jehož cílem je propojit a koordinovat výzkum a vývoj zaměřený na modernizaci uspořádání letového provozu v Unii; vzhledem k tomu, že maximální příspěvek Unie společnému podniku SESAR 1 činí 700 000 000 EUR;
- B. vzhledem k tomu, že po přijetí nařízení Rady (EU) č. 721/2014 ⁽²⁾ prodloužil program SESAR 2020 existenci společného podniku do 31. prosince 2024;
- C. vzhledem k tomu, že společný podnik byl koncipován jako partnerství veřejného a soukromého sektoru a jeho zakládajícími členy jsou Unie a organizace Eurocontrol;
- D. vzhledem k tomu, že příspěvek Unie (včetně zemí ESVO) na program SESAR 2020 (od roku 2014 do roku 2024) činí 585 000 000 EUR a je financován z programu Horizont 2020;

Obecné připomínky

1. konstatuje, že Účetní dvůr dospěl ve své zprávě o ověření roční účetní závěrky společného podniku (dále jen „zpráva Účetního dvora“) k závěru, že účetní závěrka za rok 2019 poskytuje ve všech významných ohledech věrný obraz finanční situace společného podniku ke dni 31. prosince 2019, výsledků jeho činností, jeho peněžních toků a změn čistých aktiv za daný rok v souladu s finančním nařízením společného podniku a s účetními pravidly, která přijal účetní Komise; konstatuje, že uskutečněné operace, na nichž se zakládá účetní závěrka, jsou ve všech významných ohledech legální a správné;
2. konstatuje, že Komise poskytovala společnému podniku prostředky ze sedmého rámcového programu a programu Horizont 2020 a dále také z programu transevropské dopravní sítě (TEN-T) v rámci VFR na období 2007–2013 a z Nástroje pro propojení Evropy (CEF) v rámci VFR na období 2014–2020;
3. bere na vědomí, že po vydání výzvy k vyjádření zájmu v roce 2015 se členy společného podniku stalo 19 veřejných a soukromých subjektů činných v letectví;
4. bere na vědomí, že společný podnik v rámci programu Horizont 2020 zahájil dvě výzvy k předkládání návrhů, přičemž v rámci výzvy „Wave 2“ vybral 15 návrhů a spustil 13 projektů a v rámci čtvrté výzvy k předběžnému výzkumu zvolil 29 projektů; konstatuje, že v roce 2019 byla ukončena první vlna projektů programu SESAR 2020, jež přinesla 21 řešení pro uspořádání letového provozu jednotného evropského nebe připravených k okamžitému použití v leteckém průmyslu; bere na vědomí, že společný podnik v roce 2019 realizoval 70 projektů v rámci programu SESAR 20, z toho se jednalo o 17 projektů předběžného výzkumu, 32 projektů průmyslového výzkumu a validace a 21 velmi rozsáhlých demonstračních projektů (z nichž sedm bylo v průběhu roku ukončeno); konstatuje, že společný podnik přijal aktualizovaný evropský hlavní plán uspořádání letového provozu 2020 a poskytl pomoc Komisi s technickými aspekty jednotného evropského nebe;

⁽¹⁾ Nařízení Rady (ES) č. 219/2007 ze dne 27. února 2007 o založení společného podniku na vytvoření evropského systému nové generace pro uspořádání letového provozu (SESAR) (Úř. věst. L 64, 2.3.2007, s. 1).

⁽²⁾ Nařízení Rady (EU) č. 721/2014 ze dne 16. června 2014, kterým se mění nařízení (ES) č. 219/2007 o založení společného podniku na vytvoření evropského systému nové generace pro uspořádání letového provozu (SESAR), pokud jde o prodloužení existence společného podniku do roku 2024 (Úř. věst. L 192, 1.7.2014, s. 1).

5. bere na vědomí rostoucí význam činnosti společného podniku s ohledem na vznikající technologie, které jsou zapotřebí pro autonomní a bezpilotní letadla;
6. vyzývá k vytvoření komplexního programu, jehož součástí by byly všechny kroky nutné k dokončení fáze vývoje příští generace systému uspořádání leteckého provozu;
7. zdůrazňuje, že jedním z hlavních úspěchů podniku je tzv. vzdušný prostor volných tratí, jehož cílem zkracovat délku letů a snižovat emise; domnívá se, že jeho nástupce by měl dále přispívat k udržitelnosti odvětví letectví v souladu s cíli Zelené dohody; dále se domnívá, že jeho nástupce by měl přispět k tomu, aby byl letecký trh pružnější a odolnější vůči fluktuacím leteckého provozu, a vytvořit „jednotné evropské nebe“, které by ve srovnání se vzdušnými prostory jinde ve světě mělo nejlepší vlastnosti z hlediska efektivity a ochrany životního prostředí;

Rozpočtové a finanční řízení

8. bere na vědomí, že společný podnik měl v roce 2019 k dispozici prostředky na závazky v celkové výši 161 041 597 EUR (z toho 112 618 000 EUR z rozpočtu Unie) a prostředky na platby ve výši 183 279 715 EUR (z toho 113 733 525 EUR z rozpočtu Unie); v této částce jsou zahrnuty i nevyužité rozpočtové prostředky z předchozích let, které byly opětovně zapsány do rozpočtu, účelově vázané prostředky a přenesené do příštího roku;
9. konstatuje, že program SESAR 1 plněný v rámci sedmého rámcového programu byl formálně uzavřen v roce 2016 a poslední opravné platby a inkasa přeplatků byly provedeny v roce 2019; bere na vědomí, že po ukončení programu SESAR 1 společný konstatoval přebytek finančních příspěvků vybraných od členů, který dosahoval 30 767 098 EUR; poukazuje na to, že podle článku 13 zřizujícího aktu mohou členové společného podniku očekávat proplacení přeplatků až při rozpuštění společného podniku dne 31. prosince 2024; bere na vědomí, že podle zprávy Účetního dvora, která vychází z účetních informací společného podniku, musí společný podnik svým členům následující částky: přibližně 23 800 000 Komisi, 4 800 000 organizaci Eurocontrol a 2 100 000 subjektům z leteckého odvětví; ze zprávy Účetního dvora se dále dozvídá, že společný podnik informoval o této situaci Komisi v květnu 2018 a dubnu 2019, a že nebude-li nalezeno pragmatické řešení, jak tyto prostředky vyplatit dříve, zůstanou na účtu společného podniku a nebudou moci být využity na výzkumné projekty, což je v rozporu se zásadou řádného finančního řízení; bere na vědomí odpověď společného podniku, že správní radě zaslal návrh rozhodnutí, aby byl společnému podniku poskytnut právní základ umožňující vyplacení příspěvků, a že toto rozhodnutí je nyní předmětem písemného postupu; dále společný podnik uvádí, že jakmile bude rozhodnutí přijato, provede příslušné platby v souladu s doporučeními generálního ředitelství pro rozpočet, takže bude možné účetnictví programu SESAR 1 uzavřít; vyzývá společný podnik, aby orgán příslušný k udělení absolutoria informoval o dalším vývoji situace;
10. konstatuje, že na konci roku 2019 dosáhl celkový příspěvek Unie na program SESAR 1 částky 634 136 000 EUR, celkový příspěvek organizace Eurocontrol 560 732 000 EUR, z toho 422 943 000 EUR bylo potvrzeno jako věcné příspěvky, a příspěvek členů z leteckého průmyslu celkové hodnoty 539 780 000 EUR, z toho 514 302 000 EUR bylo potvrzeno jako věcné příspěvky; bere na vědomí, že skutečná celková míra plnění programu SESAR 1 činí 90 %;
11. konstatuje, že z příspěvku Unie ve výši 585 000 000 EUR, jak byl stanoven nařízením Rady (EU) č. 721/2014, dosáhl celkový hotovostní příspěvek Unie (generálního ředitelství pro mobilitu a dopravu) na provozní činnost společného podniku částky 330 987 000 EUR, která byla vyplacena z programu Horizont 2020; dále konstatuje, že ke konci roku 2019 přispěla organizace Eurocontrol na program Horizont 2020 celkem 13 719 000 EUR v hotovosti a 59 603 000 EUR formou potvrzených věcných příspěvků a že ostatní členové přispěli v hotovosti celkovou částkou 5 276 000 EUR a 107 924 000 EUR bylo potvrzeno jako věcné příspěvky;
12. bere na vědomí, že ze 124,8 milionů EUR příjmů, které podnik SESAR 2020 obdržel v roce 2019, činil příspěvek Unie 114,1 milionu EUR a příspěvek Eurocontrolu 1,8 milionu EUR;
13. konstatuje, že společné podniky, které získávají finanční příspěvek od členů ze soukromého sektoru, uplatňují různé postupy; vyzývá k harmonizaci výpočtu věcného plnění v rámci všech společných podniků, jejímž výsledkem by byl společný postup, který by zajistil účinné a přitom transparentní metody hodnocení, díky nimž by příspěvky vytvářely skutečnou hodnotu; vyzývá Účetní dvůr, aby umožnil kontrolu auditů prováděných nezávislými externími auditory; vyzývá rovněž k přijetí vhodného právního rámce, který zajistí, aby bylo do konce programu dosaženo požadované výše finančního příspěvku; součástí tohoto právního rámce by mohl být požadavek, aby byl příspěvek člena ze soukromého sektoru uhrazen současně s odpovídajícím příspěvkem EU;

14. konstatuje, že konečné prostředky na závazky programu SESAR 2020 v roce 2019 činily 159 845 788 EUR a konečné prostředky na platby 181 529 090 EUR; na základě zprávy Účetního dvora konstatuje, že pokud jde o rozpočet společného podniku na rok 2019 určený na projekty programu Horizont 2020, dosáhla míra plnění v případě prostředků na závazky 95 % a v případě prostředků na platby 83,6 %; poukazuje na to, že projekty programu Horizont 2020 postupují maximálním tempem a že projekt SESAR 2020 se nachází v zahajovací fázi;
15. bere na vědomí, že poté, co Komise zveřejnila nové rámcové finanční nařízení, uveřejnil společný podnik v roce 2019 své nové finanční předpisy ⁽³⁾;

Výkonnost

16. bere na vědomí klíčové ukazatele výkonnosti společného podniku v roce 2019, zejména společné klíčové ukazatele výkonnosti programu Horizont 2020 pro sledování výkonnosti a průřezových aspektů, zvláštní klíčové ukazatele výkonnosti společného podniku a klíčové ukazatele výkonnosti týkající se výkonnostních cílů jednotného evropského nebo podle evropského hlavního plánu uspořádání letového provozu;
17. žádá, aby společný podnik přezkoumal svou komunikační strategii s cílem zajistit, aby příslušné zúčastněné strany měly informace o jeho poslání, činnostech a dosažených úspěších;
18. bere na vědomí, že společný podnik dosáhl všech svých cílů vytyčených v jednotném programovém dokumentu 2019–2021, který pro rok 2019 stanovil šest oblastí činnosti; bere na vědomí, že společný podnik zveřejnil v březnu 2019 studii architektury vzdušného prostoru a v září plán transformace, v němž stanovil tři klíčová provozní a technická opatření, která je nutné zavést v krátkodobém horizontu (2020 až 2025), mají-li se začít realizovat změny popsané ve studii; dále shledává, že společný podnik plní výzkumné a inovační cíle a dodržuje harmonogram stanovený v evropském hlavním plánu ATM;
19. bere na vědomí, že v roce 2019 byla oznámená hodnota pákového efektu 0,79 a že na konci programu se očekává pákový efekt 1,40, měřeno metodou Komise pro hodnocení v polovině období, a že současný pákový efekt společného podniku se soustavně přibližuje ke stanoveným cílům;
20. konstatuje, že ve výroční zprávě o činnosti společného podniku za rok 2019 se klíčové ukazatele výkonnosti v oblasti vyváženého zastoupení žen a mužů ve srovnání s předchozími roky zvýšily, avšak jsou i nadále nízké s tím, že na projektech v rámci programu Horizont 2020 se podílelo pouze 19 % žen a pouze 20 % žen byly koordinátorkami projektů; vyjadřuje politování nad tím, že procentní podíl žen v poradních a odborných skupinách EK, hodnotících panelech a dalších orgánech za rok 2019 není k dispozici;
21. vítá zvláštní zprávu Účetního dvora o činnosti společného podniku SESAR a vyzývá k tomu, aby zvláštní zprávy byly předkládány pravidelně; vyzývá Komisi a Účetní dvůr, aby vypracovaly důkladnou metodu sledování výkonnosti s cílem hodnotit přidanou hodnotu společného podniku a zahrnout dopad na sociální oblast, zaměstnanost i trh; výsledky tohoto hodnocení by měly být použity při budoucím rozdělování finančních prostředků EU.
22. otázku práv duševního vlastnictví je třeba řešit u všech smluv, které mohou vést k zamýšlenému výstupu nebo výsledku výkonnosti; cílem je ochránit práva jednotlivých tvůrců, ale rovněž poskytnout informace o tom, jak toto právo bude použito v budoucnosti; jelikož je dotyčná činnost financována i z veřejných prostředků, měly by být výsledky transparentní, přístupné veřejnosti a měly by se na ně vztahovat zvláštní požadavky, např. na interoperabilitu, je-li to nutné; vyzývá Komisi, aby vytvořila právní rámec pro práva duševního vlastnictví a jejich uplatňování na trhu, přičemž tento rámec by měl zahrnovat i zvláštní požadavky a rozdělování zisku;

Zadávání zakázek a přijímání pracovníků

23. bere na vědomí, že společný podnik k 31. prosinci 2019 zaměstnával 40 osob (38 dočasných zaměstnanců a dva vyslané národní odborníky), zatímco plán pracovních míst počítá se 42 pozicemi (39 dočasnými zaměstnanci a třemi vyslanými národními odborníky); všimá si, že společný podnik v roce 2019 zavedl informační systém pro řízení lidských zdrojů „Sysper pro agentury“ vyvinutý Komisí; dále shledává, že společný podnik v nové organizační struktuře jmenoval finančního ředitele (přijat externě), čímž posílil svou finanční funkci; je potěšen, že 54 % zaměstnanců tvoří ženy, lituje však, že neexistují údaje o rovnosti žen a mužů podle typů smluv a služebního postavení zaměstnanců;
24. bere na vědomí výsledky srovnávací analýzy v oblasti lidských zdrojů v roce 2019: 59,29 % pracovních míst v oblasti provozu, 30 % v administrativě a 10,71 % pracovních míst v oblasti financí a kontroly;

⁽³⁾ Nařízení Komise v přenesené pravomoci (EU) 2019/715 ze dne 18. prosince 2018 o rámcovém finančním nařízení pro subjekty zřízené podle SFEU a Smlouvy o Euratomu a uvedené v článku 70 nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU, Euratom) 2018/1046 (Úř. věst. L 122, 10.5.2019, s. 1).

25. bere na vědomí, že společný podnik v roce 2019 podepsal 30 smluv na veřejné zakázky, včetně 24 zvláštních smluv, jimiž se provádí rámcové smlouvy společného podniku a interinstitucionální dohody, a že proběhlo osm zadávacích řízení:

Vnitřní kontroly

26. bere na vědomí, že Účetní dvůr ve své zprávě uvádí, že společný podnik vypracoval spolehlivé kontrolní postupy ex ante založené na finančních a provozních dokumentárních přezkumech a že je povinen zavést nový rámec Komise pro vnitřní kontroly spočívající na 17 zásadách pro vnitřní kontroly, a dále konstatuje, že společný podnik na konci roku 2019 dokončil analýzu mezer na základě současného systému pro vnitřní kontroly a že definoval ukazatele (tj. „prostředky“) pro většinu nových zásad vnitřních kontrol a související charakteristiky; dále se ze zprávy Účetního dvora dozvídá, že většina těchto ukazatelů se týkala existence kontrolní činnosti spíše než její účinnosti a že společný podnik stále potřebuje vypracovat další relevantní klíčové kontrolní ukazatele, aby mohl posuzovat účinnost svých kontrolních činností a odhalovat nedostatky kontrol; bere na vědomí odpověď společného podniku, že zahájil interní vývoj dalších relevantních klíčových kontrolních ukazatelů, aby mohl posuzovat účinnost svých kontrolních činností a odhalovat nedostatky kontrol, a že při tom bude vycházet z práce, která byla zatím odvedena od roku 2017, a že má v úmyslu tyto ukazatele zavést na konci roku 2020;
27. bere na vědomí, že Účetní dvůr ve své zprávě uvádí, že za platby prováděné v rámci programu Horizont 2020 je za auditů ex-post odpovědný společný útvar auditu Evropské komise a že na základě výsledků auditů ex post, které byly k dispozici ke konci roku 2019, vykázal společný podnik u projektů programu Horizont 2020 reprezentativní míru chyb ve výši 2,61 % a míru zbytkových chyb ve výši 1,61 % (zúčtování a konečné platby); konstatuje, že Komise ve svém návrhu nařízení programu Horizont 2020 má za to, že riziko chyby v rozmezí 2–5 % ročně je realistickým cílem, vezmou-li se v úvahu náklady kontrol, opatření navržená ke zjednodušení pravidel a související inherentní riziko spojené s úhradou nákladů výzkumného projektu, a že konečným cílem je dosáhnout při uzavření programů (po zohlednění finančního dopadu všech auditů, nápravných opatření a zpětného získání prostředků) míru zbytkových chyb, která se bude co nejvíce blížit 2 %;
28. bere na vědomí, že Účetní dvůr ve své zprávě uvádí, že v rámci kontrol operačních plateb provedl audit u náhodně vybraného vzorku plateb z programu Horizont 2020 na úrovni konečných příjemců, které byly provedeny v roce 2019, s cílem potvrdit míry chyb auditů ex post a že z těchto podrobných auditů vyplynulo, že ve vzorku příjemců společného podniku nejsou žádné významné chyby ani nedostatky kontrol;
29. konstatuje, že ve společném podniku proběhl v říjnu 2019 jeden seminář o řízení rizik namísto dvou seminářů, které by měly být obvykle pořádány podle politiky řízení rizik; vyzývá společný podnik, aby pořádal semináře o řízení rizik v souladu s příslušnou politikou;
30. konstatuje, že životopisy a prohlášení o zájmech členů správní rady nejsou zveřejňovány; vyzývá společný podnik, aby zveřejňoval životopisy a prohlášení o zájmech členů správní rady na základě rámce transparentnosti a zajistil k nim uživatelsky vstřícný přístup;

Interní audity

31. bere na vědomí, že společný podnik v květnu 2019 zveřejnil svůj strategický plán interního auditu na období 2019–2021 a že podle tohoto plánu má útvar interního auditu v úmyslu provádět auditorské zakázky týkající se plnění grantů a řízení programů, procesů validace věcných příspěvků a řízení lidských zdrojů a případně v dalších dvou rizikových oblastech; konstatuje, že oddělení interního auditu v roce 2019 vypracovalo posouzení rizik podvodu, aktualizovalo strategii společného podniku pro boj proti podvodům, poskytovalo poradenství ohledně rizik a kontrol a monitorovalo provádění několika akčních plánů souvisejících s předchozími audity a návaznými opatřeními; konstatuje, že v roce 2019 neměl společný podnik žádná nová nebo otevřená doporučení, a zejména bere na vědomí, že společný podnik provedl tři předcházející otevřená doporučení vydaná při auditu koordinace se společným střediskem provádění (CIC) a využívání nástrojů a služeb CIC.